

Legal Aid Network

ဥပဒေ အထောက်အကူပြုကွန်ရက်

Email:- legalaidnetwork@gmail.com

website:- legalaidnetwork.org

ပြည်ထောင်စုသမ္မတ၏တာဝန် နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရသို့ အကြံပြုခြင်း

၁။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ကြေငြာခဲ့သည့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ ကို ပဋိညာဉ်ကို အခြေခံ၍တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းပဋိညာဉ်စာတမ်းကိုပြုစုရာ၌ ဖက်ဒရယ်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ (ဒုတိယမူကြမ်း) ၏ ၈၀ရာခိုင်နှုန်း ကိုးကားခဲ့ကြောင်း ဦးလွင်ကိုလတ် (လက်ရှိပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီး၊ ပြည်ထဲရေးနှင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဝန်ကြီးဌာန) က ရှင်းပြသွားခဲ့သည်။¹ ယင်းကို တန်ဖိုးထား ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါက ပြည်ထောင်စုသမ္မတသည် စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်အာဏာကင်းမဲ့သည့် ဦးချောင်မျှသာ မဖြစ်သင့်။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ထောင်လည်ပတ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မူပိုင်းဆိုင်ရာအရ အစိုးရ တဖွဲ့လုံးအပေါ် ကြပ်မတ်ကွပ်ကဲပိုင်ခွင့်အာဏာအား ပြည်ထောင်စုသမ္မတထံ အပ်နှင်းထားသင့်ပါသည်။ ဤသည်ကို ကြားကာလ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အတိအလင်း ထည့်သွင်းပြဌာန်း ထားရပါမည်။ အမှန်တကယ်လည်း လိုက်နာကျင့်သုံးရန် လိုအပ်ပါသည်။

၂။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအောက်တွင် မင်းအောင်လှိုင်ခေါင်းဆောင်သည့် စစ်ခေါင်းဆောင်များက ဖွဲ့စည်းပုံ အား မလိုက်နာမှုမှာဆိုးဝါးလှသည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံတွင် နိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း အားလုံးသည် တပ်မတော်၏ ကွပ်ကဲမှုအောက်တွင်ရှိရမည်ဟု ပြဌာန်းထားသည်။² ယင်းဖွဲ့စည်းပုံကိုစတင် အတည်ပြုကျင့်သုံးသည့် ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ ယနေ့အချိန်အထိ ဝပြည်သွေးစည်းညီညွတ်ရေးပါတီက တည်ထောင်ထားသည့် ၀ တပ်မတော်သည် မည်သည့်အခါကမျှ မြန်မာစစ်တပ်(တပ်မတော်)၏ ကွပ်ကဲမှု အောက်တွင် မရှိခဲ့။ ဖွဲ့စည်းပုံပြဌာန်းချက် က တမျိုးဖြစ်သည်။ မြေပြင်အခြေအနေက တခြားဖြစ်နေသည်။ ယင်းမှာ ဖွဲ့ စည်းပုံကို အတိအလင်းမလိုက်နာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

၃။ ဖွဲ့စည်းပုံသည် ဖိနပ်နှင့် အလားတူသည်။ မြေပြင်အခြေအနေသည် ခြေထောက်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ဖိနပ်သည်ခြေထောက်နှင့် မတော်တော့ကြောင်း အထင်အရှားတွေ့နိုင်သည်။ ယင်းတို့နှစ်ခု စပ်ဟပ်သင့် တော်အောင် တခုခုကို လှီးဖြတ်ပြုပြင်ရပါမည်။ သို့မှသာ ဥပဒေစိုးမိုးရေးအခြေခံကို တည်ဆောက်နိုင်ပါမည်။ သို့ရာတွင် ဖိနပ်နှင့် တော်အောင် ခြေထောက်ကို လှီးဖြတ်နိုင်စွမ်းမရှိ။ ဆိုလိုသည်မှာ ၀ တပ်မတော်အား မြန်မာ့တပ်မတော်၏ ကွပ်ကဲမှုအောက်သို့ ရောက်အောင် ထားရှိခြင်းမပြုနိုင်။ ယင်းသို့ဖြစ်ပါက ခြေထောက် နှင့်တော်အောင် ဖိနပ် ကို လှီးဖြတ်ပြုပြင်ရပါမည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံကို ပြင်ရပါမည်။ မင်းအောင်လှိုင် က ယင်းသို့လည်း မဆောင်ရွက်။ ဖွဲ့စည်းပုံရှိပါလျက် ဖွဲ့စည်းပုံကို မလိုက်နာခဲ့သဖြင့် ဥပဒေစိုးမိုးရေးသည် ပျက်ခြင်းမက ပျက်ခဲ့သည်။

¹ ဦးလွင်ကိုလတ် နဲ့ Mizzima သတင်းဌာန အင်တာဗျူး၊ ဧပြီ (၂)ရက်နေ့ ၂၀၂၁ခုနှစ်။ <https://www.facebook.com/crph.official.mm/videos/300247041441758>

² ၂၀၀၈ ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃၈။

၄။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအောက်တွင် သမ္မတ၏ အခွင့်အာဏာကို အများဆုံးကန့်သတ်ထားသော ခြွင်းချက် ပြဌာန်းချက်မှာ “အမျိုးသားကာကွယ်ရေးနှင့်လုံခြုံရေးကောင်စီနှင့်ညှိနှိုင်းလျက်” ဟူသောစကားစုဖြစ်သည်။ ယင်းကောင်စီအား စစ်သားအများစုနှင့် ဖွဲ့စည်းထားသဖြင့်³ စစ်ကောင်စီဟူ၍ပင် ဆိုနိုင်သည်။ ၂၀၁၅ မှ ၂၀၂၀ ခုနှစ်အတွင်း NLD အစိုးရဖြစ်သောအခါ သမ္မတနှစ်ဦးလုံးသည် စစ်ကောင်စီ (ကာလုံ) အစည်းအဝေး အားတရားဝင်မခေါ်ခဲ့ပါ။⁴ စစ်သားများ၏ လွှမ်းမိုးမှုကို မခံယူလိုသောကြောင့်ဟု မှတ်ယူနိုင်သည်။ ဤတွင် ဥပဒေစိုးမိုးရေးပြဿနာ တက်လာပါသည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအား လိုက်နာပါမည်ဟု ဝန်ခံ ထားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်အား ပြင်ဆင်နိုင်ခြင်း မရှိသောအခါ လက်တွေ့ကျင့် သုံးခဲ့။ ထိုအခါဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အဓိကအခြေခံပြီး ဖော်ဆောင်ရမည့် ဥပဒေစိုးမိုးရေးကို ထိခိုက်ခဲ့ သည်။

၅။ CRPH က ထုတ်ပြန်သော ပဋိညာဉ်စာတမ်း၏ အစိတ်အပိုင်း (၂) အခန်း (၃) တွင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ မှာကဲ့သို့ပင် ပြည်ထောင်စု သမ္မတ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အား ကန့်သတ်ထားသည့် စကားစုကို တွေ့ရသည်။ ယင်းမှာ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ နှင့် ညှိနှိုင်းလျက် ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ အထက်ပါ အပိုဒ်အရ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၏ မူဝါဒနှင့် မဟာဗျူဟာလုပ်ငန်းစဉ်များ ကို ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ရာ တွင် ကြီးကြပ်ရန် ဝန်ကြီးချုပ်အားသာ အခွင့်အာဏာ အပ်နှင်းထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ အစိုးရ၏ အစိတ် အပိုင်းတရပ်ဖြစ်သော်လည်း သမ္မတ တွင်မည်သည့်အခွင့်အာဏာမျှမတွေ့ ရ။ အစိုးရပင်လျှင် ပြည်ထောင် စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ၏ ခွင့်ပြုချက် နှင့် အညီသာ ဖော်ဆောင်နိုင်သည့် အနေအထားမျိုးဖြင့် ကန့် သတ်ထားပြန်သည်။ ယင်းမှာ သဘာဝ မကျ၊ မဖြစ်သင့်။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတ ဖြစ်စေ၊ ဒုသမ္မတ ဖြစ်စေ၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီနှင့် ညှိနှိုင်း၊ ခွင့်ပြုချက် ရယူပြီးမှသာ ယင်း၏ တာဝန်ကို ဖော်ဆောင်ရမည်ဆိုပါမူ ဦးညွှန်သမ္မတ အဆင့်သက်သက်သာဖြစ်နေသည်။

၆။ CRPH က ထုတ်ပြန်သော ပဋိညာဉ်စာတမ်း၏ အစိတ်အပိုင်း (၁) အပိုင်း (၃) အပိုဒ် (၅) တွင်တိုင်း ပြည်အာဏာကြီးသုံးရပ်အား ပိုင်းခြားကျင့်သုံးသည့်အခြေခံကို ဖော်ပြထားသည်။ ယင်းကို တန်ဖိုးထားရပါ မည်။ သို့ ရာတွင် အစိတ်အပိုင်း (၂) အခန်း (၃) အပိုဒ် (၈) အရမူ ယင်းကိုဆန့် ကျင်နေပြန်သည်။ ပဋိညာဉ် စာတမ်းအရ ထင်ရှားသည်မှာ ပြည်ထောင်စုသမ္မတသည် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို ကျင့်သုံးသည့်အစိုးရ၏ အစိတ်အပိုင်း တရပ်ဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ (CRPH) သည် ဥပဒေပြု ရေးအာဏာကို ကျင့်သုံးသည့် လွှတ်တော်၏ အရေးကြီးသည့် မဏ္ဍိုင်အနေဖြင့် ရပ်တည်သင့်ပါသည်။ ယင်းတို့ နှစ်ခုသည် ဆက်စပ်မှုရှိသော်လည်း တချိန်တည်းတွင် သီးခြားဖြစ်ရပါမည်။

၇။ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးဆောင်သောစနစ်ကို ဖော်ဆောင်သည့် မည်သည့်နိုင်ငံတွင်မဆို အစိုးရအဖွဲ့ဝင် များသည် လွှတ်တော်၏ အစိတ်အပိုင်းတရပ်ဖြစ်သည်မှာ မှန်သည်။ သို့ရာတွင် အစိုးရအဖွဲ့ကင်း၏ အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများအား လွတ်လပ်စွာဖော်ဆောင်ခွင့် ရရှိသောဖြစ်သည်။ နေ့စဉ်လုပ်ငန်းများတွင် လွှတ်တော် က ထိန်းချုပ်ခွင့်မရှိ။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် CRPH ၏ ပဋိညာဉ်စာတမ်းကို ဖော်ဆောင်ကျင့်သုံးမည် ဆိုလျှင်လည်း NUG အစိုးရအဖွဲ့အား လွတ်လပ်စွာ ဖွဲ့စည်း၊ ရပ်တည်၊ ကျင့်သုံးခွင့်ပြုရန် လိုသည်။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတ အနေဖြင့် ယင်းအားအပ်နှင်းထားသည့် အခွင့်အာဏာကိုကျင့်သုံးရာ၌ CRPH က ထိန်းချုပ်ထားခြင်းမျိုး မဖြစ်သင့်။

³ ၂၀၀၈ ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀၁။

⁴ ကာလုံအစည်းအဝေး ခေါ်သင့် မခေါ်သင့် ဘယ်လိုအမြင်တွေရှိလဲ၊ ဘီဘီစီသတင်းဌာန (မြန်မာ)။ ဩဂုတ် (၁၆)၊ ၂၀၂၁ခုနှစ်။ <https://www.youtube.com/watch?v=WRPTBdAp3os>

တိုက်တွန်းတောင်းဆိုချက်

အထက်ပါကဲ့သို့ ရှင်းလင်းသည့်အခြေခံများအား ကြားကာလဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေတွင် အတိအလင်း ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းရန်လိုပါသည်။ တန်ဖိုးသဘောတရားအရ ကောင်းမွန်သည့် အခြေခံတချို့အား ပဋိညာဉ်စာတမ်း၏ အစိတ်အပိုင်း (၁) တွင်တွေ့ရသော်လည်း ရှေ့နောက် ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲ လျက်ရှိသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များကြောင့် NUG အစိုးရအနေဖြင့် ကျစ်လစ်၊ ထိရောက်၊ ထက်မြက်စွာမလည် ပတ်နိုင်မည်ကို စိုးရိမ်မိပါသည်။ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို တိုက်ဖျက်နေသည့် တချိန်တည်းမှာပင် ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးအုတ်မြစ်များ စနစ်တကျချမှတ်နိုင်ရန် လိုပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဖက်ဒရယ် ဖွဲ့စည်းပုံ (ဒုတိယမူကြမ်း) ၏ ကျောရိုးများနှင့် CRPH ပဋိညာဉ်စာတမ်း မှ ကောင်းမွန်သည့် စံထား ချက်များအပေါ်အခြေခံလျက် ကြားကာလဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအား အမြန်ဆုံး အတည်ပြုကျင့်သုံးရန် ပန်ကြားတိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

ဥပဒေအထောက်အကူပြုကွန်ရက်

ဧပြီလ (၃၀) ရက် ၂၀၂၁ခုနှစ်။

အသေးစိတ်သိရှိလိုလျှင် ဆက်သွယ်ရန်

Mr. Aung Htoo, M.A (Human Rights) R.L., Human Rights Lawyer
Program on Teaching Human Rights Law, Columbia University, New York, USA.
Founder of Legal Aid Network (LAN) and Principal of Federal Law Academy
E.mail: legalaidnetwork@gmail.com
Website: legalaidnetwork.org
Tel: (46) 76 1156 215

Mr. Adalgiso Montinari: M.A Conflict Studies and Human Rights, University of Utrecht, The Netherlands.
Senior Researcher & Program Facilitator - Legal Aid Network (LAN)
E.mail: legalaidnetwork@gmail.com

Mr. Kyaw Kyaw, B.Sc (Geology)
Strategy & Policy Consultant
Legal Aid Network (LAN)
E.mail: kyawkyaw@legalaidnetwork.org

Ms. Lu Awng (LL.B, B.A Com Arts)
Advocacy Coordinator, Legislative Assemblies
Legal Aid Network (LAN)
Email: lu.awng@legalaidnetwork.org

Ms. Ja Nu Pan (LL.B, LL.M, Ph.D)
Advocacy Coordinator for Legal and Constitutional Campaign
Legal Aid Network (LAN)
E.mail: janupan@legalaidnetwork.org

Mr. Lahpai Naw San (LL.B, D.L)
Advocacy Coordinator to Ethnic Resistance Organizations
Legal Aid Network (LAN)
E.mail: lahpai.nawsan@legalaidnetwork.org

Ms. Roi San Aung (LL.B, DBL, DML)
Advocacy Coordinator to National Legal Communities
Legal Aid Network (LAN)
E.mail: roisanawng@legalaidnetwork.org